Donasses (i 2)

Lourdes Beneria s una economista nascuda a la Vall de Bo l'any 1937. Foto: ARXIU.

Quan, als anys 1960, l'escriptora Maria Aurèlia Capmany va proposar que es parlés de les donasses catalanes, la informació mínimament ordenada i accessible sobre aquest tema era esparsa i escassa. El 2014, i gràcies, sobretot, a la llarga etapa democràtica en què viu la societat catalana, aquesta informació ha crescut espectacularment.

Seguint el fil de les dones empresàries que Angela Merkel reclama, pot ésser interessant pouar, dins la massa informativa creixent de què disposem, d'altres exemples, que ens facin veure que Carme Biada i Tecla Sala (vegeu L'econòmic, 8-2-2014) no van ésser unes figures tan úniques.

Seguirem un cert ordre cronològic. Abans dels temps moderns, tenim comtesses, reines i abadesses que estan subministrant moltes idees als guionistes. Però no són, encara, estrictament, empresàries. En els temps moderns, des dels seus inicis, ja comença a haver-n'hi algunes de destacades.

Per exemple, les impressores. Vídues, o filles solteres d'impressors. El cas de Jerònima Galés és especial, car, després de la mort, el 1556, de Joan Mey, el seu marit, va dirigir el negoci durant 30 anys. Va imprimir una llista impressionant de llibres: textos jurídicoadministratius i clàssics de la literatura i del pensament. Però als segles següents, el XVII i el XVIII, s'han anat redescobrint altres impressores. Com ara Margarida Oliver, que el 1677 va editar, per exemple, un llibre per aprendre llatí amb un títol envejable: Summa de temps. I, el subtítol, abreujat: La gramàtica com s'ensenya a les escoles de la Companyia de Jesús. O Isabel Jolís Oliver, que el 1762 va imprimir la segona edició d'El Quixote.

El cas d'Eulàlia Ferrer Ribot és rellevant, car essent filla de llibreter i havent-se casat, el 1799, amb Antoni Brusi, l'editor de les diferents i successives edicions del Diario de Barcelona, abans, durant i després de la incorporació del Principat de Catalunya a l'imperi francès, es feu càrrec de l'empresa el 1821. Just després de la mort d'Antoni Brusi, com a conseqüència de l'epidèmia de la febre groga. En el moment en què l'editorial muntava una foneria per a fabricar tipus de lletra, i, paral·lelament, s'introduïa a l'edició el procediment de la tècnica litogràfica.

Algunes empresàries catalanes destacades han nascut lluny de les terres catalanes. És el cas de les germanes Maria i Carolina Montagne, que van néixer a París i van anar a viure a Barcelona amb els seus pares quan tenien pocs anys. El 1884 van posar en marxa el seu primer taller de confecció de roba a mida al carrer de Santa Anna, el 1895, obrien una botiga al Portal de l'Àngel, i el 1909, a la rambla de Catalunya/Provença. Foren, explica Rosa Martin, les pioneres de l'alta costura catalana, i, per bé que anaven cada any a París per conèixer-ne les novetats de la moda de cada temporada, van sintonitzar amb els aires del modernisme català.

Al segle XX, a més d'empresàries, hi hagueren dones catalanes que van escriure articles i feren conferències parlant d'economia. Als volums antològics El pensament econòmic català (1900-1970), editats el 1994 i el 1996 per la Universitat de Barcelona, n'hi ha tres: Maria Pi i Ferrer, Elsa Hoerler i Lourdes Beneria.

Maria Pi i Ferrer (Barcelona, 1884-1960) és un cas excepcional: als anys trenta participà en cicles de conferències d'alt nivell sobre els grans temes políticoeconòmics en què tots els altres participants eren homes. Com que es van publicar i són a les biblioteques, es poden llegir íntegrament. Val molt la pena.

Elsa Hoerler ha estat una economista suïssa (nascuda a St. Gallen el 1908) que ha treballat a Catalunya. Lourdes Beneria és una economista catalana (nascuda a Boí de Barruera el 1937) que, dins del món acadèmic nord-americà, ha participat en la formulació de la Feminist Economics.

Publicat a:

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/4-economia/18-economia/716488-donasses-i-2.html?cca=1&piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui